

Puumarkkinatyöryhmän suositus valtakirjakaupan kehittämiseksi

Valtakirjakaupan kehittäminen –ryhmä valmisteli Puumarkkinatyöryhmän toimeksiannosta suosituksen, jonka tavoitteena on parantaa valtakirjakaupan toimivuutta ja puumarkkinoiden eri osapuolien välistä luottamusta valtakirjakauppaan. Lähtökohta valtakirjakaupassa on valtakirjojen molemminpuolinen kunnioittaminen sekä hyvä kauppatapa ja sen noudattaminen. Ryhmä käsitteli yhtenä teemana sekä tarjouspyyntöjen että tarjousten suositeltavia tietosisältöjä, jotta puun ostajilla olisi mahdollisuus tehdä tarjous samojen peruseriaatteiden mukaisesti ja että tarjousten sisällöt voitaisiin ottaa tasapuolisesti huomioon tarjouksia vertailtaessa. Ryhmä käsitteli myös valtakirjakaupassa usein käytettyä tarjousvertailumenettelyä ja siinä käytetyn tiedon vertailun järjestämistä. Tämän puumarkkinatyöryhmän suosituksen tavoitteena on edistää tasapuolista kilpailua valtakirjakaupassa ja lisätä toimijoiden välistä yhteisymmärrystä. Suosituksia voidaan hyödyntää toimijoiden niin halutessa toimintamallien ja sähköisten palveluiden jatkokehityksessä.

Suosituksset tarjouspyyntöjen tietosisällöksi

Ostajat odottavat tarjouspyynnöiltä mahdollisimman tasalaatuista ja selkeää tietosisältöä. Jos tarjouspyyntöjä julkaiseva toimija on määritellyt omassa toiminnassaan eritasoisia palvelutasoja ja määritellyt niille tietosisällöt, olisi suositeltavaa, että tarjouspyynnössä tuotaisiin selkeästi esille kyseisen tarjouspyynnön pohjana oleva palvelutaso. Toimijoiden mahdollisesti standardoimat palvelutasot tulisi saattaa avoimesti puunostajien tietoisuuteen.

Kaikissa tarjouspyynnöissä kartan ja kuviorajojen tulisi olla riittävän tarkkoja. Kun tiedot lähetetään järjestelmien välisessä tiedonsiirrossa, ne tulee olla voimassa olevan puukauppa- ja metsänhoitotöiden kaupankäyntistandardin mukaisessa muodossa. Mikäli vastoin tätä suositusta tarjouspyyntö toimitetaan muulla tavoin (tiedosto tai tuloste), on suositeltavaa että kuviorajat ja muu kartta-aineisto on esitetty kuviokoko huomioon ottaen riittävän tarkassa mittakaavassa.

Tarjouspyynnön tulee sisältää hakkuutavat ja arvioidut hakkuumäärät sekä tieto menetelmästä, jolla kuviokohtaiset tiedot on kerätty. Lisäksi suositellaan, että mahdolliset tiedossa olevat kohteeseen sisältyvät tai kuvioon rajoittuvat erityiskohteet tai muut tiedossa olevat hakkuun rajoitteet esimerkiksi sähkölinjat) tulisi olla merkitty. Lisäksi tarjouspyynnössä tulee esittää kohteen korjuukelpoisuus ja tienkäyttöoikeudet sekä tiekäytöstä mahdollisesti aiheutuvat kustannukset. Samalla suositellaan, että tarjouspyynnössä esitetään selkeästi myös kohteen kuvauksen suhde metsälain 7§:n mukaiseen leimikkosuunnittelijan vastuuseen.

Kohteen houkuttelevuuden lisäämiseksi tarjouspyyntöihin suositellaan sisällytettäväksi varastopaikat ennakkoraivauksen tarve ja teiden kuljetuskelpoisuusluokat sekä mahdolliset oikeudet kulkea kolmannen osapuolen maiden läpi.

Suosituksset tarjouksien tietosisällöksi

Valtakirjakaupan tarjouksilta odotetaan ensisijaisesti sitä, että tarjousten sisältö vastaa tarjouspyyntöä. Tarjouksesta tulee käydä selkeästi ilmi suoraan puukauppaan vaikuttavat tekijät ja puukaupan ehdot.

Kun tarjoukset lähetetään järjestelmien välisellä tiedonsiirolla, ne tulee olla puukaupan- ja metsänhoitotöiden kaupankäyntistandardin mukaisessa muodossa.

Tarjouksiin voidaan halutessa sisällyttää myös erillisiä tai puukauppatarjoukseen kytkeytyviä tarjouksia muista palveluista.

Tarjouksissa tulee selkeästi esittää yksikköhinnat puulajeittain tai puutavaralajeittain , mahdolliset puutavaralajien määrä-/osuustakuut ja hintatakuut sekä erikoispuutavaralajit. Energiapuulajit ja niiden hinta tulee eritellä tarjouspyynnössä esitetyssä muodossa. Tarjouksissa tulee esittää myös eri puutavaralajien mitta- ja laatuvaatimukset ml. minimiläpimitat, puukaupan maksuaikataulu, korjuun aikataulu, juurikäävän torjunta ja sen kustannusvaikutus sekä muut mahdolliset suoraan puukauppatuloon vaikuttavat tekijät, kuten mahdolliset tienkäyttömaksut tai varastointikustannukset. Tarjouksissa tulee esittää myös käytettävä mittaustapa.

Tarjouksissa tulee selkeästi mainita tarjouksen voimassaoloaika. Voimassaoloajaksi suositellaan vähintään 10 päivää tarjouskilpailun päättymisestä.

Jos tarjoukseen sisällytetään yksikköhintojen lisäksi puukauppaan sisältyviä bonuksia, pisteitä tai muita metsänomistajalle tarjottavia etuuksia, etuudet tulee esittää euromääräisenä tai euromääräisenä arviona.

Suosituksukset yhteisiksi toimintatavoiksi

Sähköisen puumarkkinapaikka Kuutio.fi-palvelun käyttö lisää valtakirjakaupan läpinäkyvyyttä ja ostajien luottamusta valtakirjakauppaa kohtaan. Tämän johdosta on suositeltavaa, että valtakirjakaupan tarjouspyynnöt julkaistaisiin kattavasti palvelun kautta, jos alueen kaikki merkittävät ostajat käyttävät Kuutio-palvelua. Jos tarjouspyyntö on lähetetty suosituksesta huolimatta sähköpostitse, tarjous tulee lähettää tarjouksen pyytäjälle taikka tarjouspyynnössä mainitulle henkilölle. Jos tarjouspyyntö on tullut Kuution kautta, myös tarjous annetaan Kuution kautta.

Tiedon kulun parantaminen lisää myös osapuolien välistä luottamusta. Tämän johdosta on suositeltavaa, että valtakirjassa valtuutettu asianomainen informoi tarjouksen antajaa, jos valinta ei kohdistu häneen. Vastaavasti ostavaa taho suositellaan informoimaan valtuutettua, jos tarjouspyyntö on suosituksen vastaisesti lähetetty ostajille sähköpostitse, eikä ostaja anna omaa tarjoustaan kohteesta.

Tarjousten vertailussa tulee huomioida puutavarasta muodostuvan kokonaishinnan ohella myös muut euroina mitattavat etuudet, jotka sitovat ostajaa ja ovat välittömästi realisoitavissa sekä kytköksissä puukauppaan ja kyseiseen leimikkoon. Tulevaisuudessa realisoituvia etuuksia ei suositella otettavaksi huomioon tarjousvertailussa, mutta ne esitellään metsänomistajille.

Valtakirjakauppatietojen henkilötietojen käsittelyssä mm. suoramarkkinoinnissa tulee ottaa huomioon lainsäädännön vaatimukset.

Suositus hakkuiden ja puukauppojen toteutumatietojen vertailuksi

Puukauppatarjousten vertailu toteutetaan osana valtakirjakauppaa, jos metsänomistaja ostaa kyseisen puukauppalvelun joltain toimijalta eli asiantuntija-apua tarjousvertailun tekemiseksi. Puumarkkinatyöryhmä suosittelee vertaamaan tarjousvertailun pohjana käytettyjä aineistoja eli toteutuneiden hakkuiden toteutumatietoja (kaupat ja niiden katkontatiedot) . Vertailussa käydään läpi molempien osapuolien vertailukelpoinen aineisto. Vertailussa ei käsitellä muiden ostajien ostajakohtaisia tietoja eikä myöskään vain toisen osapuolen tietoja. Aloite vertailun toteuttamiseen voi tulla joko ostajalta tai tarjousvertailun toteuttajalta. Oheisessa kuvassa on kuvattuna esimerkki prosessi.

